

**Obraćanje specijalnog
predstavnika EU/visokog
predstavnika Miroslava
Lajčaka na 10.
Interparlamentarnom susretu
delegacije Evropskog
parlamenta i predstavnika
Parlamentarne skupštine BiH**

**BiH nadomak transformacije – sve dok političari ne dozvole da im se
odvrati pažnja**

Dame i gospodo,

Ovaj dijalog između članova parlamenta iz Evropske unije i Bosne i Hercegovine nije se mogao desiti u značajnijem trenutku. Bosna i Hercegovina treba da napravi svoj najvažniji korak do sada u pravcu snažnije integracije u EU.

Svi smo veoma svjesni činjenice da kvalitet skorašnjeg javnog dijaloga u Bosni i Hercegovini ostavlja prostora za mnoga poboljšanja.

A kako bi došlo do tih poboljšanja, potrebno je utvrditi naše ciljeve i posvetiti pažnju njihovom ostvarenju.

Sve drugo naprosto odvraća pažnju od ovog cilja, a mi nemamo vremena za to.

Građani Bosne i Hercegovine mogu osjetiti prve pozitivne efekte uspostavljanja punog ugovornog odnosa sa Evropskom unijom; oni mogu osjetiti prve efekte praktičnih mjera koje su poduzete u cilju jačanja ekonomije; i mogu se nadati stalnim poboljšanjima kvaliteta života u ovoj zemlji koja proističu iz ustavne i pravne reforme.

Oni bi mogli doći u tu situaciju za manje od šest mjeseci – ali samo ako svi relevantni akteri (uključujući i ljude u ovoj prostoriji) ne dozvole da im se odvрати pažnja od ovog cilja.

Oni moraju usredsrediti svoju pažnju na nekoliko ključnih inicijativa.

Kako bi potpisale sporazum o stabilizaciji i pridruživanju u prvoj polovini 2008. godine, koalicione stranke moraju provesti dogovor o reformi policije koji je najprije usaglašen u Mostaru, a koji se sadržajno i suštinski razrađuje u obliku nacрта zakona.

Koalicija također mora pokazati napredak u reformi javne uprave i reformi sistema javnog emitovanja, te uvjeriti Međunarodni krivični tribunal u Hagu da organi vlasti u BiH čine sve što je u njihovoj moći kako bi doveli optužene ratne zločince pred lice pravde.

Već sada postoji dogovor većine o svim ovim pitanjima; veoma često su oblasti u kojima se javljaju poteškoće čisto proceduralne prirode, što znači da je uklanjanje prepreka u mnogim slučajevima više tehničko, a ne političko pitanje.

Drugim riječima, zadaci koji su pred nama ne predstavljaju ogroman politički izazov, ali pozitivni efekti uspješne realizacije tih zadataka jesu ogromni. Bosna i Hercegovina će moći potpisati sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, te na taj način otvoriti vrata novoj eri konstruktivne saradnje sa Evropskom unijom i integracije u ovu zajednicu.

Želim naglasiti da mi nismo u oblacima pa da govorimo o onome što bi moglo ali nikada neće biti. Mi stojimo čvrsto nogama na zemlji i govorimo o onome što se realno može ostvariti u predstojećim mjesecima ako se

stranački lideri i parlamentarci usredsrede na ključne zadatke.

A budući da polazimo sa pozicija krajnjeg realizma, pogledajmo šta se u posljednjih nekoliko sedmica događalo sa državnim budžetom. Članovi Predsjedništva i predstavnici Vijeća ministara pokazali su se izrazito nespremni da napore na donošenje budžeta konstruktivno usredsrede i koordiniraju.

Žalosna priča o ovogodišnjem budžetu pokazuje na kakve probleme nailazimo – kada se političari bave drugim stvarima, onda zadaci od krucijalnog značaja ostaju neizvršeni. Pregovori oko budžeta su se usredsredili na razlike umjesto na željene rezultate. Rezultat toga bila je serija odlaganja stvari, što je nanijelo štetu interesima građana BiH.

Od nedavno se isto tako suočavamo sa još dva ozbiljna politička izazova.

S jedne strane, stavovi SNSD-a su vrlo problematični. Oni ukazuju na to da ova dominantna stranka u RS želi da umani značaj postojećih državnih institucija i načini ih čisto virtualnim.

S druge strane, SDA je promijenila svoj stav u pogledu reforme policije.

Uprkos ovim zaprekama, ostaje činjenica da će, ukoliko se zadaci definiraju i objasne, a koristi od njihove realizacije budu jasne, biti moguće od sada na dalje održati fokus na ključnim zakonodavnim i proceduralnim inicijativama.

U tom pogledu, htio bih vam skrenuti pažnju na Platformu za djelovanje koju su tri premijera i gradonačelnik Brčkog potpisali 16. oktobra. Platformom se utvrđuju ključna područja ekonomske reforme u kojima se stranke uglavnom slažu, a premijeri se obavezuju da će podržati zakonodavne i administrativne korake u ovim područjima.

Obaveze navedene u Platformi za djelovanje uključuju stvaranje boljeg poslovnog okruženja otklanjanjem administrativnih prepreka, usklađivanjem zakona o porezu na dobit i dohodak, unapređenjem sistema bankarske supervizije, daljim olakšanjem neometanog kretanja roba, usluga i kapitala – npr. u slučaju lijekova, uklanjanjem prepreka za mobilnost radne snage, moderniziranjem komercijalnih zakona, te osnivanjem

efikasnog Socijalnog i ekonomskog vijeća BiH. Koordiniranje ciljeva fiskalne politike na raznim nivoima vlasti i racionaliziranje javne potrošnje također su područja u kojima ćemo nastojati okončati odlaganja u zakonodavnoj djelatnosti.

Budimo iskreni – život je kompliciran, a posebno je kompliciran parlamentarni život. Postoje razne vrste potencijalnih opasnosti koje bi mogle odložiti donošenje, na primjer, Zakona o obligacijama, ili urednu raspodjelu fiskalnih prihoda. Ja ne kažem da se Platforma za djelovanje može provesti bez savlađivanja prepreka ili bez ulaganja napora. Ono što govorim jeste da, ukoliko se vlade i parlamenti usredsrede na ovaj program, oni mogu prevazići opasnosti koje postoje na tom putu, a ukoliko zaobiđu te opasnosti, građani ove države će imati koristi, i to brzo.

Ovo je od prevashodnog značaja kada se radi o pregovorima o izmjeni Ustava BiH. Univerzitetski studenti provode godine studirajući prednosti jedne vrste ustava nad drugom; stručnjaci pišu knjige na tu temu; sudije Vrhovnog suda provode svoj cijeli profesionalni vijek tumačeći nijanse ustavnih odredbi.

To je velika tema.

To je zaista tema koja bi mogla iscrpiti svu energiju iz političkog sistema BiH i godinama održavati političare u stalnom poslu i javnom neslaganju.

Ne želimo da se to desi. Kako to postići? Tako što se utvrdi nekoliko izvodljivih zadataka, kao i prednosti koje će uslijediti ako se ti zadaci uspješno izvrše.

Šta je cilj ustavne reforme?

- Smanjiti troškove i povećati funkcionalnosti organa vlasti u BiH u cjelini;
- Ispuniti uvjete za euroatlansku integraciju;
- Osigurati da građani uživaju puna prava u stvarnosti (a ne samo na papiru);
- Ispoštovati suverenitet BiH i kolektivna prava konstitutivnih naroda i ostalih.

Sve o čemu ćemo razgovarati nakon potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju trebalo bi služiti ispunjavanju ova četiri cilja. Sve ostalo nam samo odvlači pažnju.

Odvlačenjem pažnje gubi se vrijeme; stvaraju se bespotrebne teškoće; odvlačenjem pažnje u političkom procesu može se zatrovati atmosfera, spriječiti konstruktivna debata i sabotirati pozitivni rezultati.

Građani ove zemlje nemaju vremena za odvlačenje pažnje.

Zadatak koji je pred nama je da građanima obezbijedimo korektan i efikasan rad organa vlasti na putu BiH ka evropskim integracijama.

To nema nikakve veze sa osporavanjem suvereniteta ove zemlje, njenog integriteta, ili njene budućnosti.

BiH je međunarodno priznata država, njen teritorijalni integritet je zagarantovan Daytonskim mirovnim sporazumom i njeno postojanje se ne može dovoditi u pitanje. Ako političari budu osporavali fundamentalne premise Daytonskog mirovnog sporazuma – da BiH postoji kao suverena država – međunarodna zajednica će morati poduzeti odgovarajuće mjere.

Sporazumni proces ustavne reforme je neophodan kako bi organi vlasti u BiH postali efikasniji i djelotvorniji, te kako bi ova zemlja što lakše ispunile uvjete za pridruživanje EU. Ključna riječ u tome je sporazum – taj proces će biti uspješan samo ako političari izgrade međusobno povjerenje. A to se neće desiti ako budu davali javne izjave koje su u potpunom neskladu sa nadama i težnjama značajnog broja njihovih sugrađana.

Ogromna većina građana želi prosperitet, demokratiju i bržu integraciju u Evropu – to predstavlja krajnje razumnu osnovu za razgovore o ustavnim promjenama. Mislim da to razumiju svi ozbiljni političari, uprkos nekih lakomislenih izjava koje su neki nedavno davali u javnosti.

Imamo puno posla – to je jedan od razloga zašto je deseti sastanak parlamenataraca EU i BiH tako važan, jer u toku razgovora koje ćemo ovdje voditi moći ćemo razmotriti načine na koje parlamentarci Evropske unije mogu pomoći svojim kolegama iz BiH u razgovorima koje će voditi o

transformaciji koja slijedi u mjesecima koji su pred nama.

Nudeći im pomoć možete biti sigurni da ono što se pokušava postići nije izvan granica mogućeg. Političke, ekonomske i ustavne reforme na koje su se bh. političari obavezali mogu se provesti, i to brzo; one su jasno definirane i uživaju široku podršku; prednosti koje će uslijediti iz njihove provedbe su jasne i to su prednosti u kojima građani mogu uživati ne u roku od nekoliko godina ili decenija nego u roku od nekoliko mjeseci.

Imamo praktičan program; on je ambiciozan ali istovremeno i realan. Posvetiću svu svoju energiju kako bih pomogao svojim bh. partnerima da taj program i provedu. Mislim da je to napor kojem se svi možemo pridružiti za dobrobit ove zemlje i njenih građana.

Hvala.